

Llegenda de Gréixer

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al lloc de Gréixer
Emplaçament	Al lloc de Gréixer sota la falda del Moixeró
Alçada:	1110,3

Coordenades:

Latitud:	42.28515
Longitud:	1.84877
UTM Est (X):	405084
UTM Nord (Y):	4682079

Classificació

Número de fitxa	08099-179
Àmbit:	Patrimoni immaterial
Tipologia	Costumari
Estil / època:	Popular
Segle	XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Llegenda que es coneix a través d'alguns habitants de Gréixer.
Protecció	Inexistent
Accés	Obert
Ús actual:	Altres
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Guardiola Plaça de l'Ajuntament, 3. 08694 (Guardiola de Berguedà)
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dl., 08/05/2017 - 02:00

Descripció

Es conta que el llogarret de Gréixer pertanyia a un senyor de la petita noblesa que era conegut pel seu mal geni i la seva afició a la caça. Un dia, mentre es trobava voltant pels boscos que s'estenien pels peus del Moixeró, va sentir la campana de l'església de Sant Andreu, cridant als feligresos dels encontorns a l'ofici religiós. Aviat, el temple es va fer petit de la gentada que assistí a missa. Feia estona que havia començat quan es presentà el senyor de Gréixer fet una fúria. Considerava una falta de respecte que el celebrant comencés la celebració religiosa sense la seva presència. Sense dir ni una paraula, prengué la ballesta i apuntant a la finestra de l'absis va disparar a l'interior. La fletxa va tocar de ple al capellà, just en el moment que aquest alçava la sagrada forma. Ferit de mort, va caure estès al mig del petit altar davant de la incredulitat i l'horror dels veïns. El senyor de Gréixer, horroritzat va fugir cames ajudeu-me boscos endins, ben bé al fons de la vall, fins que es va perdre entre les muntanyes. En memòria d'aquell succés, algú va tapiar la finestra per on havia entrat la fletxa perduda. Ningú sabia què se n'havia fet del senyor de Gréixer. Altre cop, la llegenda afirma que no va deixar mai de córrer, sense descans. Cada cert temps, l'ànima en pena d'aquell mal home passa rebent com el llamp davant de l'església, maleint la seva sort.

Història

El nucli de Gréixer aniria lligat amb les esglésies de Sant Nazari i sobretot sant Andreu. Es documenta en temps del prevere Daguí, una petita cel·la que passà a dependre de Ripoll. En l'acta de consagració del monestir de Sant Llorenç prop Bagà al 983 s'hi fa esment i en un document del 949 el bisbe Rodolf d'Urgell, dona al monestir de Sant Llorenç un mas amb un molí i amb quatre peces de terra i dues vinyes situat dins el comtat de Cerdanya a la vall de Brocà a les rodalies de Bagà i al riu de Gréixer. "Et est in ipso manso, cum ipso molino et cum quatuor precias de terra et duas vineas, in comitatu Ceritaniense in valle Brocanense, in apendicum Bagada ad ipso rivo Garaeixer.". Aquest referència va ser localitzada per Mn. Serra i Vilaró en els documents de ACA. Monacals d'Hisenda, Vol 801 i publicat a les baronies de Pinós i Mataplana. Afrontava amb Coma de Calls, figuera qui est ad ipsum, in via qui pergit de Portella i in loco ubi vocatur Pujol". Aquestes afrontacions són perdudes llevat de la Portella que seria el camí ral de coll de Jou. Entendríem com a Gréixer la zona esmentada i també la casa de Cal tinent i el molí de Rigoreixer que ja ens apareix i que s'ha pogut localitzar darrere l'estret de Malgrau. Posteriorment el lloc de Gréixer ens apareix citat nombroses vegades en els documents de les baronies de Bagà. Coneixem un fogatge de 1385 a través d'un cobrador de focs el qual esmenta un total de 4 focs a la parròquia de Gréixer i altres tants al lloc anomenat el Bac per valor d'un florí. Cada foc equivalia amb una llar o casa que hi podia haver entre 4 o 5 persones. Aquesta xifra ens coincideix amb les cases que hi ha al nucli. El lloc del Bac es podria referir a la vaga de Millarès, cal tinent o molí. . També apareix esmentat sovint a la documentació baganesa. Per una banda de 1346 en data un inventari fet en una de les cases que ens dona entendre com estaven distribuïdes i quants objectes hi havia. Els inventaris corresponen en documents de molta importància per saber els objectes i pertinences que hi havia en cada llar. En el cas de la baronia de Pinós en conservem nombrosos tant de cases de Baga a com també de Gréixer. Deu anys més tard s'esmenta "adobar lo pont de Greixa" relacionat amb un dels ponts esmentats a les fitxes 141 i 1433. També es té constància en documents posteriors i de 1666 el lloc de Gréixer juntament amb Millarès, Escriu i Hospitalet en temes relacionats amb les pastures. Consta que fixaven el nombre de bestiar que podien tenir els masos de Millarès, Greixa, Escriu i Hospitalet i també el temps que el bestiar de la vila es podia estar en aquests masos quan anava a pasturar a la muntanya comuna. Al llarg del segle XVIII degué patir algunes reformes com ho testimonien la llinda d'alguna de les seves cases coincidint en un període de bonança. Gràcies a la documentació facilitada per Mª Gracia Ponça, propietària de cal Josepó, sabem que a la Casa Gran per exemple entre el 1878 i 1928 hi van habitar una colla de famílies abans que fos adquirida pels Ponça els quals en foren rics propietaris que compren la finca de Gréixer que incloïa Escriu i la Font de Faig per a l'explotació ramadera i de la fusta.

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS, M (1996). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p- 74 i 182. CABALLE CANTALAPIEDRA, FRANCESC (2009). Les empremtes del camí ral de Bagà. Associació Medieval de Bagà. SERRA I VILARÓ, JOAN (1989). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol II i III. VILADES LLORENS, RAMON (1996). Les muralles de Bagà al segle XIV. Àmbit de Recerques del Berguedà. Informació inèdita cedida per Gràcia Ponça.

